

ARAŞTIRMA/RESEARCH

BİR AİLE SAĞLIĞI MERKEZİNE BAŞVURAN BİREYLERİN YAŞLI AYRIMCILIĞI TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Ayla HENDEKCI²

Birsen ALTAY³

Alınış Tarihi/Received	Kabul Tarihi/Accepted	Yayın Tarihi/Published
30.11.2019	23.10.2021	15.12.2021

Bu makaleye atıfta bulunmak için/To cite this article:
Hendekci A, Altay B. Bir Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Bireylerin Yaşlı Ayrımcılığı Tutumlarının Değerlendirilmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2021; 24(4): 429-435. DOI: 10.17049/ataunihem.653399

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada amaç, bir aile sağlığı merkezine başvuran bireylerin yaşlı ayrımcılığı tutumlarının değerlendirilmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel türdeki çalışmanın evrenini, Karadeniz Bölgesi'ndeki bir ilde bulunan Aile Sağlığı Merkezi (ASM)'ne başvuran bireyler oluşturmaktadır (n=350). Çalışmanın örneklemini 320 kişi oluşturmuştur. Çalışma verileri, 'Tanıtıcı Bilgi Formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği' kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS 20.00 programı ile analiz edilmiş ve anlamlılık düzeyi p<0.05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin %60.0'ı kadın, %65.6'sı evli, %30.9'u üniversite mezunudur. Bireylerin eğitim durumu ve meslekleri ile ölçekten aldıkları puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (p<0.05). Eğitim düzeyi ve yaşının yaşamını sınırlama ölçek alt puan ortalaması arasında; mesleği ile yaşının yaşamını sınırlama, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık ve yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık ölçek alt puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (p<0.05). Aile tipine göre yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık ölçek alt puanı arasında; bireylerin yaşlıyla birlikte yaşama durumu ve yaşlı ile aynı evde yaşamayı isteme durumu ile yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık ölçek alt puanı arasında anlamlılık bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç: Eğitim durumu yükseldikçe, çalışan bireylerin sayısı arttıkça yaşlıya yönelik olumsuz tutumun arttığı, geniş aile tipine sahip ailelerin olumlu ayrımcılık alt ölçek boyutunda olumlu tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Farklı disiplinlerle iş birliği ile yapılacak konu ile ilgili daha geniş evrene sahip araştırmaların desteklenmesi ve yaşlı ayrımcılığına karşı her sektörde bilinçlendirici faaliyetlerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile sağlığı merkezi; ayrımcılık; tutum; yaşlı; yaşlı ayrımcılığı.

ABSTRACT

Evaluation of Elderly Discrimination Attitudes of Individuals Applied to a Family Health Center

Aim: The aim of this study was to evaluate the elderly discrimination attitudes of individuals who applied to a family health center.

Method: The population of this descriptive and cross-sectional study consisted of individuals who applied to Family Health Center (ASM) in a province in the Black Sea Region (n=350). The study was completed with 320 people. The study data were collected using the 'Descriptive Information Form and the Elderly Discrimination Attitude Scale'. The data were analyzed with SPSS 20.00 program and the significance level was accepted as p < 0.05.

Results: Of the individuals in study, 60.0% were female, 65.6% were married, and 30.9% were university graduated. The difference between the educational status and occupation of the individuals and the mean scores obtained from the scale were found to be significant (p<0.05). Between the level of education and the average of the subscale of the scale limiting the life of the elderly; There was a significant difference between the profession and limiting the life of the elderly, positive discrimination towards the elderly and positive discrimination towards the elderly subscales (p<0.05). Among the negative discrimination scale subscale for the elderly by family type; there was a significant correlation between the living status of the individuals with the elderly and the desire to live in the same house with the elderly and the negative discrimination subscale score for the elderly (p<0.05).

Conclusion: It was found that the higher the education level and the higher the number of working individuals, the negative attitude towards the elderly increased. It was found that families with extended family type had positive attitudes in terms of positive discrimination subscale. As a suggestion, it is recommended to support researches with a wider universe on the subject to be conducted in cooperation with different disciplines and to carry out awareness raising activities in every sector against elderly discrimination.

Keywords: Family health center; discrimination; attitude; elderly; elderly discrimination.

¹ Bu çalışma, 24-26 Ekim 2019 tarihinde Palandöken Uluslararası Hemşirelik Eğitimi Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

² **Sorumlu Yazar:** Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı (Dr. Arş. Gör.), ORCID: 0000-0001-7974-6232, e-posta: ayla.hendekci@gmail.com

³ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı (Doç. Dr.), ORCID: 0000-0001-5823-1117, e-posta: baltay@omu.edu.tr

GİRİŞ

Yaşlılık, bireylerin fiziksel ve bilişsel fonksiyonlarında gerileme, sağlık, gençlik ve güzelliğin, üretkenliğin, saygınlığın, rol ve statünün, bağımsızlığın, yakın ilişkilerin, sosyal yaşantının ve sosyal desteğin azaldığı, yaşam kalitesinin azaldığı kendine özgü birçok problemle karakterize gelişimsel bir dönemdir (1). Son yıllarda beklenen yaşam süresinin uzamasıyla ortalama insan ömrü artmış, buna paralel olarak da Dünya genelinde ve Türkiye’de yaşlı nüfusu artmıştır (2,3). Toplumda yaşlı nüfusun hızla artış göstermesiyle birlikte yaşlılığın getirdiği fizyolojik, psikolojik ve sosyal değişiklikler daha görünür hale gelmiş, sonuç olarak yaşlılığa özgü problemlerle daha sık karşı karşıya kalınmıştır (4). Yaşlıların yaşadıkları problemlerden biri toplumun neredeyse her kesiminde yaşlı ayrımcılığı ile karşılaşmalarıdır (5).

Yaşlı ayrımcılığı, bir kişiye yaşı nedeniyle gösterilen farklı tavır, davranış ve hareketleri içeren çok boyutlu bir kavramdır (6). Aynı zamanda ‘yaşlı bireylere yönelik ön yargıyı ifade eden tutum ve davranışlar’ şeklinde tanımlanmaktadır (5). Yaşlı ayrımcılığı, yakın çevre ve toplumun genel olarak yaşlılara ve yaşlanmaya karşı sergilediği olumsuz bakış açısıyla ilişkilendirilir (7). Yapılan çalışmalar, bireylerin yaşlı ayrımcılığına dair olumlu, olumsuz ya da nötr bir tutum sergilediğini ortaya koymaktadır (8,9). Yaşa dayalı ayrımcılık çoğunlukla sosyo-demografik özelliklere dayandırılmakla birlikte kültürel boyutlarıyla da değerlendirilmektedir. Bazı toplumlar yaşlılığı sistematik bir zayıflık olarak görebilmekte ve bu toplumlarda yaşlı ayrımcılığına dair tutumlar daha sık görülmektedir (10). Yaşlı ayrımcılığının oluşmasında rol oynayan ölüme karşı duyulan korku, ekonomik verimlilik ve üreticiliğe verilen değer, gençlik ve güzelliğe verilen önem gibi faktörlerin bu tutumların ortaya çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir (11,12). Literatürde farklı evren ve örneklemden seçilen kişilerle yapılan yaş ayrımcılığı ve yaşlı ayrımcılığı tutumunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (7,13,14,15). Bu çalışmalarda, toplumun farklı kesimlerinden bireylerin yaşlı ayrımcılığı tutumlarının değişiklik gösterdiği ifade edilmiştir. Toplumun yaşlıyı nasıl algıladığı ve yaşlılıkla ilgili bilgi düzeyindeki eksiklik yaşlıların hayatını olumsuz yönde etkileyebilmekte, ayrımcılığa dönüşen tutumlar ilk aşamada zararsız gibi görülmekte fakat yaşlının aldığı birçok hizmeti etkilemektedir (16,17).

Bu araştırmanın literatüre katkısı, Türk toplumunda yaşlılara yapılan ayrımcılığın ne düzeyde olduğu ve yaşlı ayrımcılığı tutumu ile ilişkili olduğu düşünülen bazı demografik değerlerin ortaya koyulması olacaktır. Bu çalışmada amaç, bir aile sağlığı merkezine başvuran bireylerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Şekli: Bu araştırma, bir aile sağlığı merkezine başvuran bireylerin yaşlı ayrımcılığı tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel türde yapılmıştır. *Bağımlı değişkenler:* Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği puanlarıdır.

Bağımsız değişkenler: Cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, meslek, gelir durumu, aile tipi, yaşlıyla birlikte aynı evde yaşama ve aynı evde yaşamayı isteme durumudur.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman: Araştırma Nisan-Haziran 2019 tarihleri arasında, Karadeniz Bölgesi’ndeki bir aile sağlığı merkezine (ASM) başvuran bireylerle yapılmıştır.

Araştırma Evren ve Örneklemi: Araştırma evrenini, bölge merkez ASM’lerinden birine başvuran bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın yapılacağı ASM’ den alınan verilere göre evren belirlenmiş ve günlük olarak bu ASM’ ye başvuran 18 yaş üstü birey sıklığına göre örneklem hesaplanmıştır (n=350). Araştırmanın örneklem büyüklüğü minitap 15 programı ile power analiz yapılarak %95 güven aralığında, en az %80 test gücü olacak şekilde, minimum 310 birey olacak şekilde belirlenmiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden 320 birey araştırmaya dahil edilmiştir (%91.4).

Araştırmaya dahil edilme ve dışlanma kriterleri; Araştırmaya görme, işitme problemi olmayan, 18 yaş ve üstü, aile sağlığı merkezine başvuran gönüllü bireyler dahil edilmiştir. Araştırmaya iletişim problemi olan, 18 yaş ve üstü olmayan ve araştırmaya katılmak istemeyen bireyler dahil edilmemiştir.

Veri Toplama Araçları: Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, Tanıtıcı Bilgi Formu ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan, bireylerin sosyo-demografik özelliklerine ait sorular ve yaşlıya karşı tutumlarına ait bazı tanıtıcı özelliklerinin yer aldığı (yaş, cinsiyet, gelir durumu, aile tipi, yaşlı ile yaşamış olma, yaşlı ile yaşamayı isteme vb.) formdur (18-21).

Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ): Vefikuluçay (11) tarafından geliştirilen ölçek, 23 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar “yaşlılığın yaşamını sınırlama, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık” şeklindedir. Ölçek, “Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” seçenek aralığında değerlendirilmekte olup beşli likert türündedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 115 iken en düşük puan 23’tür. Yaşlılığın yaşamını sınırlama alt boyutu, toplumun yaşlıların sosyal yaşamını sınırlamaya ilişkin inanç ve algıları, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt boyutu, toplumun yaşlılara yönelik olumlu inanç ve algıları, yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık ise toplumun yaşlıya yönelik olumsuz inanç ve algılarıdır. Ölçekten alınan yüksek değer, kişilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip olduğunu, düşük değer ise yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumsuz tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Ölçek Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.80’dir (11). Bu çalışma için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.77 olarak bulunmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi: Çalışmanın verileri SPSS 20.00 istatistik programında değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde

tanımlayıcı istatistikler ile normal dağılım gösteren verilerin analizinde; t testi ve ANOVA testleri, normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde Kruskal Wallis Test ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırma için anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ alınmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma için gerekli izinler alınmış olup, gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katılım kabul edilmiştir. Katılımcılara gönüllü bilgilendirme formu verilmiş ve etik kurallara dikkat edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek için onay alınmıştır. Ayrıca bu araştırma için bir üniversitenin etik kurulundan izin alınmıştır (KAEK-46 numara, E-266.26 sayılı).

BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 1’de gösterildiği gibi, katılımcıların %60’ının kadın, %65.6’sının evli, %30.9’unun üniversite mezunu, %43.1’inin mesleğinin ev hanımı/çalışmıyor olduğu, %74.4’ünün orta gelire sahip olduğu ve %75’ininde çekirdek aileye sahip olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların sosyo-demografik bazı özellikleri ile YATÖ puan ortalamalarına bakıldığında, bireylerin eğitim durumu ve meslekleri ile ölçekten aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$).

Tablo 1. Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri ile YATÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği					
	n	%	X ± SS	İstatistik		
Cinsiyet	Kadın	192	60.0	69.86±9.64	t=-1.263	0.207
	Erkek	128	40.0	71.18±8.32		
Medeni durum	Bekar	86	26.9	70.76±9.07	KW=0.913	0.634
	Evli	210	65.6	70.40±9.26		
	Boşanan/Vefat eden	24	7.5	68.95±8.66		
Eğitim durumu	Okur-yazar değil	271	6.6	74.85±7.75	F=3.993	0.004
	İlkokul	74	23.1	71.45±8.19		
	Ortaokul	49	15.3	70.69±8.11		
	Lise	77	24.1	71.40±9.56		
Meslek	Üniversite	99	30.9	67.72±9.69	F=5.961	0.001
	Memur	56	17.5	65.89±10.19		
	İşçi	94	29.4	71.90±8.64		
	Emekli	32	10.0	71.53±6.82		
Gelir durumu	Diğer (ev hanımı, çalışmıyor)	138	43.1	70.93±9.02	KW=0.079	0.961
	Geliri Giderden fazla	60	18.8	70.25±9.74		
	Geliri giderine denk	238	74.4	70.40±9.03		
Aile tipi	Geliri Giderden az	22	6.8	70.68±9.18	Z=-0.346	0.729
	Geniş aile	80	25.0	71.10±8.61		
	Çekirdek aile	240	75.0	70.16±9.32		

Yapılan bir çalışmada, genç yetişkin, orta yaş ve ileri yaşta bireylerin çoğunlukla yaş ayrımcılığına uğradıkları, bu ayrımcılığın çeşitli eğitim ve meslek gruplarında farklılaştığı; farklı

bir çalışmada ise mesleklere göre yaşlılara karşı olumsuz bakış gelişebildiği ve yaşlı ayrımcılığına sebep olduğu ifade edilmiştir (22,23). Bireylerin eğitim durumlarının mesleklerinde belirleyici

olduğu düşünüldüğünde bu sosyo-demografik değişikliklerin birbirlerini etkileyebileceği dolayısıyla yaşlı ayrımcılığına dair tutumları da etkileyebileceği söylenebilir.

YATÖ puan ortalaması 70.39 ± 9.15 (min:41 max:93), yaş ortalaması ise 40.54 ± 15.60 (min:40 max:87) olarak bulunmuştur. Araştırmadaki YATÖ ölçek puanına benzer olarak Kaçan ve ark. (6) çalışmalarında YATÖ ortalaması 82.79 ± 8.61 ; Ögenler ve ark.'nın (24) çalışmalarında YATÖ ortalaması 86.57 ± 8.33 ve olumlu tutuma sahip olarak bulunmuştur. Buna göre araştırma literatür sonuçları ile benzerlik göstermekte olup bu benzerlik geleneksel aile yapısı ile açıklanabileceği gibi kültürümüzün yaşlıya yönelik olumlu tutum sergilemesinden kaynaklanabilir.

Tablo 2'de gösterildiği gibi, okuryazar olanların yaşının yaşamını sınırlama alt ölçek puan ortalaması en yüksek, üniversite mezunu olanların en düşük olup, gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Katılımcıların mesleği ile yaşının yaşamını sınırlama, yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık alt ölçek puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Geniş aile tipine sahip ailelerin olumlu ayrımcılık alt ölçek puan ortalaması en yüksek olup, istatistiksel olarak gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Bireylerin yaşlı ile birlikte yaşama durumu ve yaşlı ile aynı evde yaşamayı isteme durumu ile yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık alt ölçek puanı arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$).

Araştırmada, eğitim durumu yükseldikçe yaşlı ayrımcılığına yönelik olumsuz tutumun arttığı gözlenmiştir. Literatür incelendiğinde çalışmamızla benzer olarak, eğitim düzeyi arttıkça yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumların olumsuz yönde arttığını gösteren çalışmalar olduğu görülmektedir (7,21,24,25). Genel olarak, bireylerin eğitim düzeyi arttıkça yaşlılara bakış açısının olumsuz yönde geliştiği söylenebilir.

Araştırmaya göre, çalışan ve memur olanların sayısı arttıkça yaşlı ayrımcılığına yönelik olumsuz tutumun arttığı gözlenmiştir. Bu durum bireylerin mesleklerinin yaşlı ayrımcılığı tutumlarını etkilediğini göstermektedir.

Hekimlerle yapılan bir çalışmada aynı meslek grubundan olmalarına karşın birinci

basamakta çalışan hekimlerin üniversite ve devlet hastanesinde çalışanlara göre yaşlı ayrımcılığı tutum ölçek puanları arasında farklılık bulunmuştur. Ayrıca yapılan benzer nitelikteki çalışmalarda katılımcıların eğitim durumu ve meslek gibi çeşitli demografik özelliklerinin yaşlı ayrımcılığı tutumunu etkilediği bildirilmektedir (24,26,27). Bu açıdan bakıldığında çalışma literatürdeki bulguları desteklemektedir.

Geniş aile tipine sahip bireylerin olumlu ayrımcılık alt ölçek puan ortalaması en yüksek bulunmuş olup, Demir ve ark.'nın (28) öğrenci hemşirelerin yaşlı tutumlarına ilişkin yaptığı çalışmada geniş aile tipindekilerin bu araştırmaya benzer şekilde yaşlılara karşı olumlu tutum sergiledikleri bildirilmiştir. Kaçan ve ark. (6) çalışmalarında bu çalışmadan farklı olarak aile tipi çekirdek olanların geniş aile olanlara göre, YATÖ puan ortalamasını yüksek bulmuşlardır. Başer ve Cingil (29) öğrencilerle yaptıkları çalışmalarında aile tipinin yaşlılara karşı tutumları etkilemediğini bulmuşlardır. Türk kültüründe geleneksel aile tipi olarak kabul edilen geniş aile tipinde yaşlıya saygı, sahip çıkma ve yaşının sözüne itibar etme gibi geleneksel yaklaşımlar günümüzde değişmekle birlikte, bu çalışmanın sonucunun yaşlıya ilişkin kültürel bakış açısından ve geleneksel geniş aile özelliklerinden hala olumlu açıdan etkilendiği şeklinde açıklanabilir.

Araştırmada, yaşlı ile birlikte yaşayan ve yaşamayı isteyen bireylerin yaşlıya yönelik olumlu tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Kaçan ve arkadaşları (6) çalışmalarında, yaşlıyla yaşamayı isteyen bireylerin olumlu tutuma sahip olduğunu bulmuştur. Serpen ve Purutcuoğlu (20) sosyal hizmet bölümü öğrencileriyle yaptıkları çalışmada benzer sonuçlar elde etmişlerdir. Öğrencilerle yapılan benzer çalışmalarda 65 yaş ve üzeri yaşlı ile birlikte yaşayanların ölçek puanlarında anlamlılık bulunmuş ve aynı evde yaşayanların bakış açısının daha olumlu yönde olduğu bildirilmiştir (30,31). Bireyin yaşlıya karşı tutumunu ailesi, aile yapısı, ailenin gelir durumu, kültürü ve içinde yaşadığı toplum etkilemektedir. Bu çalışmada, yaşlıyla birlikte yaşamının yaşlıya karşı tutuma olumlu yönde etkisi olduğu yansımış görülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırma, Karadeniz Bölgesi'ndeki bir ASM'de yapıldığı için genellenemez.

Tablo 2. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerine Göre YATÖ Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması

Değişkenler	Yaşının yaşamını sınırlama	Yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık	Yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Cinsiyet			
Kadın	23.02±5.38	28.41± 4.24	18.43±3.85
Erkek	23.78±5.04	28.66 ±3.99	18.74±3.34
İstatistik	t=-1.269; p=0.205	t=-0.534; p=0.594	t=-0.730; p=0.466
Medeni durum			
Evli	23.31±5.61	28.50±3.96	18.9±3.74
Bekar	23.29±5.15	28.62±4.20	18.49±3.60
Dul	23.66±4.97	27.58±4.23	17.70±3.75
İstatistik	KW=0.209; p=0.901	KW=1.462; p=0.481	KW=2.169; p=0.338
Eğitim Durumu			
Okur-yazar değil	26.80 ±3.53	28.66±3.70	19.38 ±3.51
İlkokul	24.28 ±4.27	28.39±3.85	18.78 ±3.77
Ortaokul	22.42 ±4.85	29.57±3.97	18.69 ±3.22
Lise	23.75 ±5.70	28.81±4.35	18.83 ±3.49
Üniversite	21.97 ±5.59	28.51±4.14	17.93 ±3.88
İstatistik	F=5.300; p=0.000	F=1.659; p=0.159	F=1.173; p=0.322
Meslek			
Memur	22.00±5.71	26.37±5.01	17.51±4.16
İşçi	24.44±5.13	28.85±4.26	18.60±3.43
Emekli	23.37±4.72	29.12±3.04	19.03±2.08
Diğer	23.08±5.15	29.00±3.61	18.84±3.81
İstatistik	KW=8.332; p=0.040	KW=15.386; p=0.002	KW=7.986; p=0.046
Gelir durumu			
İyi	23.51±5.53	28.06±4.72	18.66±3.62
Orta	23.26±.05	28.62±4.01	18.51±3.59
Kötü	23.40±6.73	28.54±3.91	18.72±4.48
Toplam	23.32±5.25	28.51±4.14	18.55±3.65
İstatistik	KW=0.079; p=0.961	KW=0.901; p=0.637	KW=0.575; p=0.750
Aile tipi			
Geniş Aile	22.93±5.09	29.40±3.89	18.76±3.43
Çekirdek Aile	23.45±5.31	28.21±4.18	18.49±3.72
İstatistik	Z=-0.763; p=0.445	Z=-2,277; p=0.023	Z=-0.270; p=0.787
Yaşlı ile birlikte yaşama durumu			
Yaşayan	23.05±5.68	29.16±4.05	18.53±3.90
Yaşamayan	23.57±4.82	27.90±4.14	18.57±3.41
İstatistik	Z=-0.710; p=0.478	Z=-3.130; p=0.002	Z=-0.364; p=0.716
Aynı evde yaşamayı isteme durumu			
İstiyor	23.18±5.29	29.08±3.91	18.39±3.60
İstemiyor	23.54±5.20	27.61±4.34	18.81±3.73
İstatistik	Z=-0.631; p=0.528	Z=-3.215; p=0.001	Z=0.865; p=0.387

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir aile sağlığı merkezine başvuran bireylerin yaşlı ayrımcılığı tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu araştırmada, bireylerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumlu tutuma sahip olduğu, bireylerin eğitim durumu yükseldikçe yaşlı ayrımcılığına ilişkin olumsuz tutumlarının arttığı gözlenmiştir. Genel nüfusta yaşlılara karşı olumlu tutumlar olmasına karşılık, eğitilmiş nüfusta yaşlı ayrımcılığının artmasının nedenleri araştırılmalı ve konu ile ilgili disiplinlerin ortak hareket ederek bilinçlendirici faaliyetleri yaygınlaştırması önerilmektedir.

İşçi ve emeklilerin yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutuma sahip olduğu, memur olanların yaşlı ayrımcılığına yönelik olumsuz tutumunun arttığı gözlenmiştir. Meslekteki farklılaşmaya bağlı olarak yaşlılara yönelik tutumların değişmesini temelde etkileyen durumlar ortaya koyulmalıdır.

Geniş aile tipine sahip ailelerin, yaşlı ayrımcılığına yönelik olumlu tutuma sahip oldukları ve yaşlı ile birlikte yaşayan ve yaşamayı isteyen bireylerin yaşlıya yönelik olumlu tutuma sahip oldukları gözlenmiştir. Aile

yapısı ve yaşıyla bir evde yaşama düşüncesi toplumdan topluma değişiklik göstermekte, Türk kültüründe yaşlıya karşı olumlu tutum sergilenmesinin kültürel değerlerle ilişki olduğunu düşünüldüğünde farklı toplumlarda, geniş örneklem grupları ile yapılacak karşılaştırılmalı çalışmaların artırılması önerilir.

KAYNAKLAR

1. Softa H. Evde ve Huzurevinde Kalan Yaşlıların Fizyolojik, Psikolojik ve Sosyal Yönden İncelenmesi. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi 2015;8(2):63-76.
2. Tanrıverdi G, Okanlı A, Çetin H, Özyazıcıoğlu N, Sezgin H, Özışık Kararman H, Korkut M. Yaşlı Popülasyonda Ağrı. Türk Geriatri Dergisi 2009;12(4):190-7.
3. Tamam L, Öner S. Yaşlılık Çağı Depresyonları. Demans Dergisi 2001;1(2):50-60.
4. Yıldız A, Erol S, Ergün A. Bir Huzur Evinde Kalan Yaşlılarda Ağrı ve Depresyon Riski. Türk Geriatri Dergisi 2009;12(3):156-64.
5. Yılmaz D, Terzioğlu F. Yaşlı Ayrımcılığı ve Hemşirelik. Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi 2010;2(2):37-44.
6. Kaçan H, Dibekli E, Akkan K. Toplumda Yaşayan Bireylerin Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Düzeylerinin İncelenmesi. Elderly Issues Research Journal 2018;11(2):8-15.
7. Altay B, Aydın T. Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 2015;12(1):11-8.
8. Li LW, Dong X. Self-Reported Discrimination and Depressive Symptoms Among Older Chinese Adults in Chicago. Journals of Gerontology Series A: Biomedical Sciences and Medical Sciences 2017;72(1):119-24.
9. Yurttaş S, Sarıkoca E. Pozitif ve Negatif Yaşlı Ayrımcılığı Ölçeği (PNYAÖ) Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2018;22(2):1977-91.
10. Ng R, Lim WJ. Ageism Linked to Culture, Not Demographics: Evidence From an 8-Billion-Word Corpus Across 20 Countries. The Journals of Gerontology: Series B 2020. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbab146>
11. Vefikuluçay D. Üniversitede Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları. Hacettepe Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Doktora Tezi, Ankara, 2008.
12. Buz S. Yaşlı Bireylere Yönelik Yaş Ayrımcılığı. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 2015;14(53):268-78.
13. Akdemir N, Çınar Fİ, Görgülü Ü. Perception of Aging and Ageism. Türk Geriatri Dergisi 2007;10(4):215-22.
14. Baybora, D. Çalışma Yaşamında Yaş Ayrımcılığı ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Yaş Ayrımcılığı Düzenlemesi Üzerine, Çalışma ve Toplum 2010;1:33-58.
15. Carral P, Alcover CM. Measuring Age Discrimination at Work: Spanish Adaptation and Preliminary Validation of The Nordic Age Discrimination Scale (NADS). International Journal of Environmental Research and Public Health 2019;16(8):1431.
16. Lytle A, Levy SR. Reducing Ageism: Education About Aging and Extended Contact with Older Adults. The Gerontologist 2019;59(3):580-8.
17. Rababa M, Hammouri AM, Hweidi IM, Ellis JL. Association of Nurses' Level of Knowledge and Attitudes to Ageism Toward Older Adults: Cross-sectional Study. Nursing & Health Sciences 2020;22(3):593-601.
18. Ucu Y, Mersin S, Öksüz E. Gençlerin Yaşlı Bireylere Karşı Tutumu. Journal of International Social Research 2015;8(37):1143-9.
19. Bulut E, Cilingir D. Attitudes of Surgical Nurses Towards The Elderly. Turkish Journal of Geriatrics 2016;19(4):253-9.
20. Serpen AS, Purutcuoğlu E. Social Work Students Attitudes Toward Elderly People: Sample of Ankara University. The Eurasia Proceedings of Educational 2017;7:175-82.
21. Kıssal A, Okan F. Tokat İlinde Aile Sağlığı Merkezi Sağlık Çalışanlarının Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları. Türkiye Aile Hekimliği Dergisi 2018;22(4):202-12.
22. Can R, Tambağ H, Hüzmeli ED, Duman F. Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları: Bir Üniversite Örneği. Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2020;6(1):68-76.

23. Chasteen AL, Horhota M, Crumley-Branyon JJ. Overlooked and underestimated: Experiences of Ageism in Young, Middle-Aged, and Older Adults. *The Journals of Gerontology: Series B* 2021;76(7):1323-8.
24. Ögenler O, Yapıcı G, Taşdelen B, Akça T. Opinions of A Group of Medical Doctors on Elder Discrimination in Mersin. *Turkish Journal of Geriatrics* 2012;15(4):409-15.
25. Ünalın D, Soyuer F, Elmalı F. Geriatri Merkezi Çalışanlarında Yaşlı Tutumunun Değerlendirilmesi. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi* 2012;2(3):115-20.
26. Ibrahim CN, Bayen UJ. Attitudes Toward Aging and Older Adults in Arab Culture: A Literature Review. *Zeitschrift für Gerontologie und Geriatrie* 2019;52(3):180-7.
27. Pehlivan S, Vatansever N. Hemşirelerin Yaşlıya Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2019;45(1):47-53.
28. Demir G, Bicer S, Bulucu-Böyüksoy GD, Özen B. Attitudes of Nursing Students About Ageism and The Related Factors. *International Journal of Caring Sciences* 2016;9(3):900-8.
29. Başer G, Cingil D. Üniversite Öğrencilerinin Yaşlılara Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Sağlık ve Toplum* 2019;29(2):79-85.
30. Voogt BA, Mickus M, Santiago O, Herman SE. Attitudes, Experiences and Interest in Geriatrics of First-Year Allopathic and Osteopathic Medical Students. *Journal of the American Geriatrics Society* 2008;56(2):339-44.
31. Ünsar S, Erol Ö, Kurt S, Türüng F, Sekmen ID, Sak C, Türksen S. Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi* 2015;4(2):61-7.